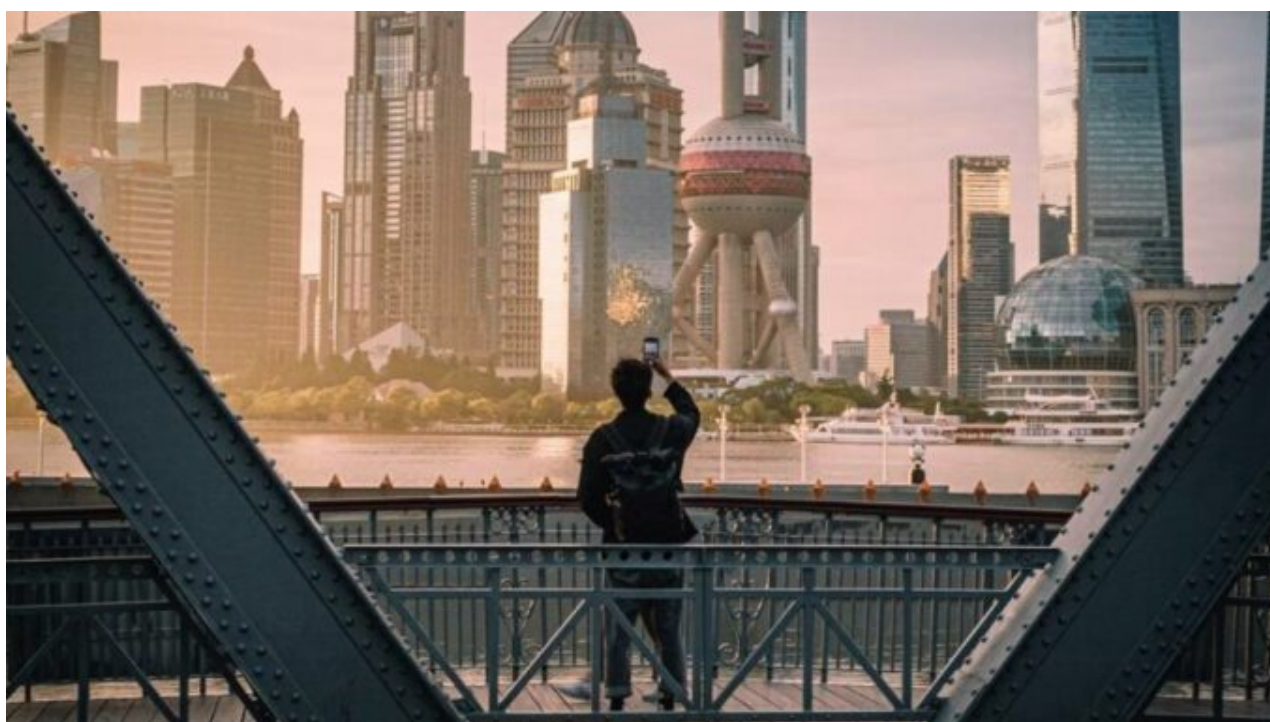

SVOBODNÝ SVĚT

Ukrajina byla už před válkou velmi prolezlá korupcí i oligarchářstvím, a tak je namísto opatrnost u slov premiéra Petra Fialy (ODS), že spolu s několika ministry při jednání v Kyjevě otevřel dveře do země českým firmám. Zdražení plynu byl velký problém, nyní se jím pro změnu stává pokles jeho ceny.

*„Kompenzace, dotace, kompenzace, dotace... Neskutečné, kam jsme došli,“ říká pro ParlamentníListy.cz **Markéta Šichtařová** s tím, že už jsme se dostali na příliš šikmou plochu a tržní ekonomika již byla zničena.*

Vidíte smysl v tom, že prezident Miloš Zeman vetoval novelu zákona o státním rozpočtu na rok 2022? Odvolal se přitom na příslib předkladatele při zrušení superhrubé mzdy, že zákon podpořený poslanci ANO, ODS a SPD bude po dvou letech změněn. Návrat daně z příjmu fyzických osob na úroveň roku 2020 je i jedním z klíčových návrhů, které vládě doporučují experti z Národní ekonomické rady vlády (NERV). Co jiného mohou zákonodárci měsíc a půl před koncem roku s letošním rozpočtem udělat, než že veto přehlasují?

Já si myslím, že už do konce roku zákonodárci neudělají nic. Že už to technicky téměř nelze. Mně se hlavně velmi nelíbí, že se diskuse o veřejných financích skoro výhradně smrškla na diskusi o superhrubé mzdě. Ta je nyní vnímána jako klíčová otázka pro veřejné finance. Přitom to je jen jeden z mnoha parametrů, kterými můžeme ovlivňovat příjmy, ale trend veřejných financí je mnohem komplexnější. Já se skoro vsadím, že pokud se tímto způsobem zvýší příjmy rozpočtu (reálně), tak dojde také k navýšení (reálných) výdajů, protože rozpočet si to poté „bude moci dovolit“.

Z toho je vidět hlavní problém uvažování o veřejných financích – máme nějak nastavené výdaje a k nim neustále dohledáváme příjmy, aby to tak nějak rozpočtově vyšlo. A tváříme se, že je jedno, jak vysoké jsou příjmy a výdaje, hlavně že mezi nimi dosáhneme nějakého přijatelného schodku, přičemž o ničem jiném než o schodku se už ani neuvažuje. Ale myslíte si, že pokud bychom, čistě modelově vzato měli, příjmy i výdaje rozpočtu jeden bilion a schodek nula, anebo bychom měli příjmy i výdaje jenom sto miliard a schodek také nula, že by to mělo na chod státu stejný vliv, protože vyrovnaný rozpočet je vyrovnaný rozpočet? Vůbec ne!

Na tomto příkladu je vidět, že zužovat úvahy o veřejných financích na výši schodku je nesmysl. Třeba pro mě hlavním problémem veřejných financí není výše schodku, ale podíl veřejných výdajů na

celkovém HDP. A z tohoto pohledu se přiznám, že mi připadá skoro jedno, jestli superhrubá mzda je, či není. To je podružný problém.

Osm členů Fialovy vlády při jednání v Kyjevě prý otevřelo dveře českým firmám. Podle premiéra ukrajinská strana přislíbila, že bude vstřícná k českým firmám, které by chtěly na tamním trhu působit a že pro ně vytvoří dobré podmínky. Lze to chápat tak, že by měly mít jiné – lepší – podmínky pro působení na Ukrajině než kupříkladu firmy z jiných zemí EU, jejichž vlády se podobnými výjezdními zasedáními neangažují?

Když vyjdeme z toho, že Ukrajina už před válkou byla velmi prolezlá korupcí, oligarchářstvím a její instituce nefungovaly dobře, mám sklon být opatrná a podobným slovním deklamacím nevěřit. Navíc, Ukrajina by byla sama proti sobě, kdyby evropské země nějak rozdělovala. Představte si kupříkladu, že by Česko dostalo – třeba daňově – lepší podmínky pro podnikání na Ukrajině než obrovské a technologicky i stále ještě vyspělejší Německo! Je to snad myslitelné? A bylo by to ve prospěch Ukrajiny?

Samozřejmě, že ne. Za mě tedy jde jen o slovní deklaraci, ale nebude to mít vůbec žádný reálný efekt.

Náporu lidí kvůli předčasným důchodům čelí v těchto dnech Česká správa sociálního zabezpečení. Zájem vzrostl po polovině října, kdy ministr práce a sociálních věcí Marian Jurečka (KDU-ČSL) upozornil, že výpočet předčasné penze je navzdory trvalému krácení letos vyšší, než by byl řádný důchod příští rok. Co je větším amatérismem – mít takový algoritmus či výpočtový vzorec, který tuto absurditu umožní, nebo skutečnost, že ministr poradí jít do předčasného důchodu nejen těm, kteří to kvůli zdraví stejně plánovali, ale i těm, kteří jen využijí takto kuriózně nastavený systém a teď budou o rok déle zatěžovat důchodový systém?

Asi je větším amatérismem mít takový algoritmus. Koneckonců politik by měl vždy mluvit pravdu, že? Takže pokud je výhodnější jít do předdůchodu, měl by to poctivě vykomunikovat. Zapírat fakta bych považovala za horší.

Mezinárodní ratingová agentura Moody's Investors Service snížila výhled ratingu bank šesti unijních zemí včetně České republiky ze stabilního na negativní. Zdůvodnila to dopady energetické krize a vysoké inflace, které oslabují evropské ekonomiky. Snížení výhledu se týká i bankovních sektorů Německa, Itálie, Maďarska, Polska a Slovenska. Jde o země, které jsou podle Moody's nejvíce ohroženy růstem cen energií a případným zavedením přídělového systému. Ratingová agentura očekává zhoršení kvality bankovních úvěrů, zhoršení schopnosti vytvářet zisk a také horší přístup k financování. Co všechno z toho hodnocení pro nás může vyplynout?

Tak... víte, že o dluhové krizi jsme tu mluvili již několikrát. Je dobře, že tentokrát nejsou ratingové agentury tak liknavé jako před rokem 2008 a zavčasu dokázaly na tato rizika upozornit. Mají totiž pravdu. Přesně tato rizika tu skutečně jsou. A dokonce souhlasím i s výběrem zemí – za mne nejohroženější je Itálie. Pro nás z toho neplyne nic nového – kdo má hlavu na krku a nad situací se zamyslel, musel tato fakta již několik měsíců vidět. Prostě bankám se zhorší jejich portfolia a dluhová krize je reálná. Pro vysvětlení – dluhová krize je v tomto smyslu situací, kdy banky mají problémy se splácením úvěrů; to je to, čeho se vlastně zhoršení ratingu týká.

V jednom z komentářů ke čtvrtletnímu rozhodnutí Bankovní rady ČNB ponechat základní sazbu na úrovni 7 % jsem se dočetl, že „ČNB tím prodlužuje dobu, po kterou tu s námi inflace bude. A je náročnou otázkou, jak na to vše zareaguje hospodářství zejména v příštím roce. Až si spotřebitelé zapnou opasek na poslední díрку, může dojít i

ke snížení HDP a k zvýšení nezaměstnanosti při zachování vysoké inflace. Takzvaná stagflace klepe na dveře stále silněji.“ Jak to vidíte vy?

ČNB tím neprodluhuje dobu, po kterou tu inflace bude – další zvýšení úroků by už na inflaci vliv nemělo. Úroky jsou již dost vysoké, aby splnily svůj efekt na poptávkovou část inflace. Ta část inflace, která je tažena nabídkovými faktory, nemůže být úrokovými sazbami ovlivněna. Pokud zdraží úvěr, nikterak to neovlivní fakt, že je drahý plyn.

Ke snížení HDP samozřejmě nejenže dojde, ale už k němu dochází – mezikvartálně ekonomika už klesá. A stagflace tu samozřejmě je a bylo jasné, že tu bude.

Suma sumárum, nyní již ČNB udělala, co mohla; cokoli dalšího udělá, už nebude mít na inflaci velký vliv.

Pokles ceny plynu v EU o více než 60 % oproti konci srpna představuje problém, protože mnozí obchodníci plyn nakupovali v letních měsících, kdy byl výrazně dražší než nyní. A tak hrozí, že mohou plyn v zásobnících plošněji zadržovat, aby neprodělali, čímž znovu vyšponují jeho cenu. V jiných letech se to nestává, protože ceny v jarních a letních měsících, kdy se zásobníky běžně naplňují, jsou kvůli menší poptávce nižší než během topné sezóny. Co říkáte uvažovanému východisku, že v případě nouze mohou vlády přistoupit ke krizovému řešení a uvolnění plynu firmám nařídít, což by se ovšem asi neobešlo bez patřičné finanční kompenzace?

Kompenzace, dotace, kompenzace, dotace... Neskutečné, kam jsme došli. A vůbec, tohle zruďné uvažování: Zdražení plynu bylo problém, a jeho zlevnění má být taky problém?! Já k tomu neříkám nic. Už

jsme se dostali na příliš šikmou plochu, tržní ekonomika již byla zničena. Nyní už tržní spravedlnost neexistuje – a tržní efektivita už vůbec ne. Vítej po třiceti letech zpátky, socialistická ekonomiko.

| PL

■ ■ ■ ■ ■ (2 votes, average: 5,00 out of 5)

>> Podpora

Svobodný svět nabízí všechny články zdarma. Náš provoz se však neobejde bez nezbytné finanční podpory na provoz. Pokud se Vám Svobodný svět líbí, budeme vděčni za Vaši pravidelnou pomoc. Děkujeme!

Číslo účtu: 4221012329 / 0800

>> Pravidla diskuze

Než začnete komentovat článek, přečtěte si prosím pravidla diskuze.

>> Jak poslat článek?

Chcete-li také přispět svým článkem, zašlete jej na e-mail: redakce (zavináč) svobodny-svet.cz. Pravidla jsou uvedena [zde](#).

